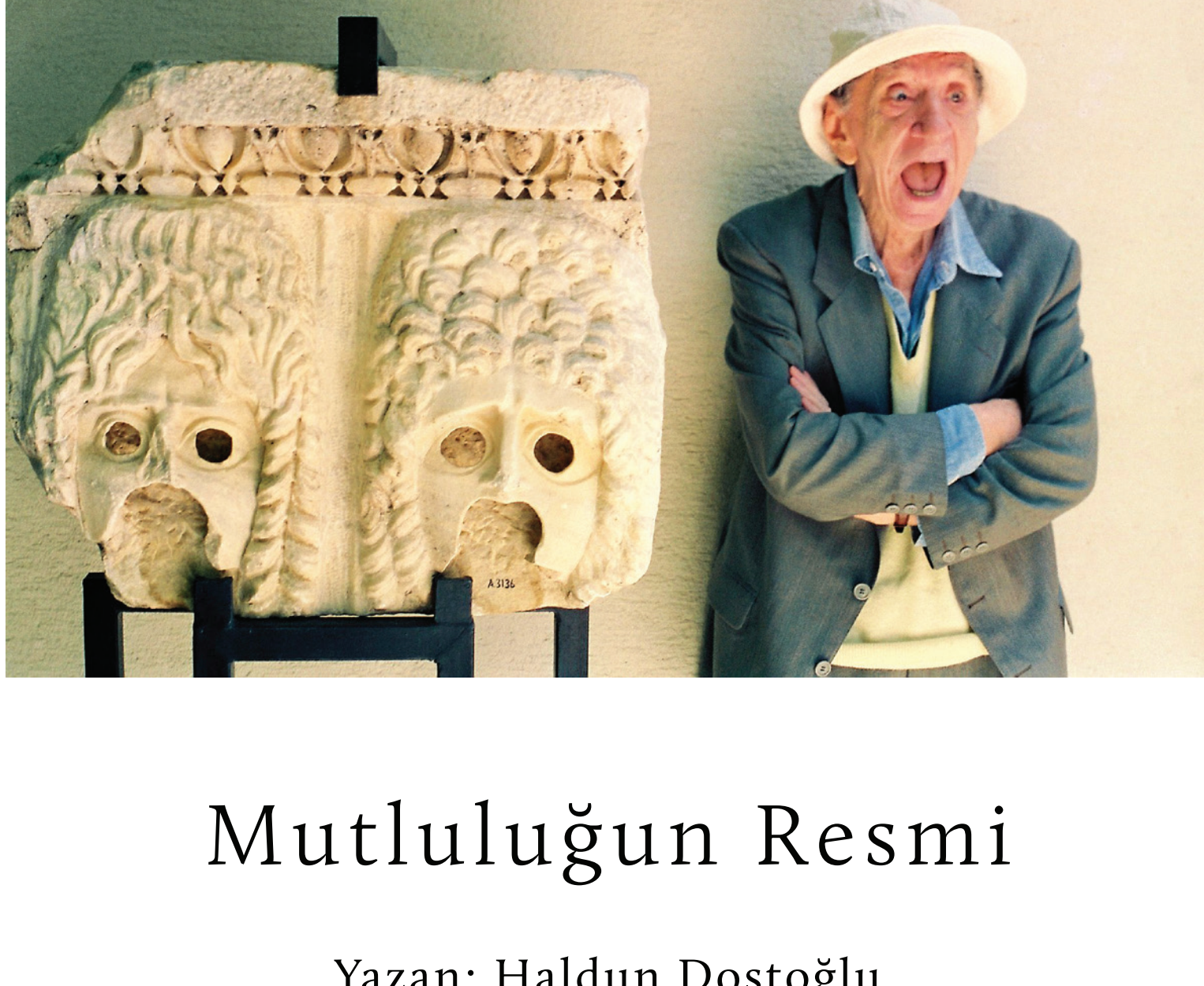
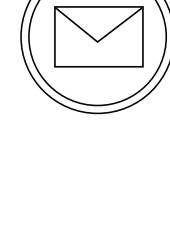

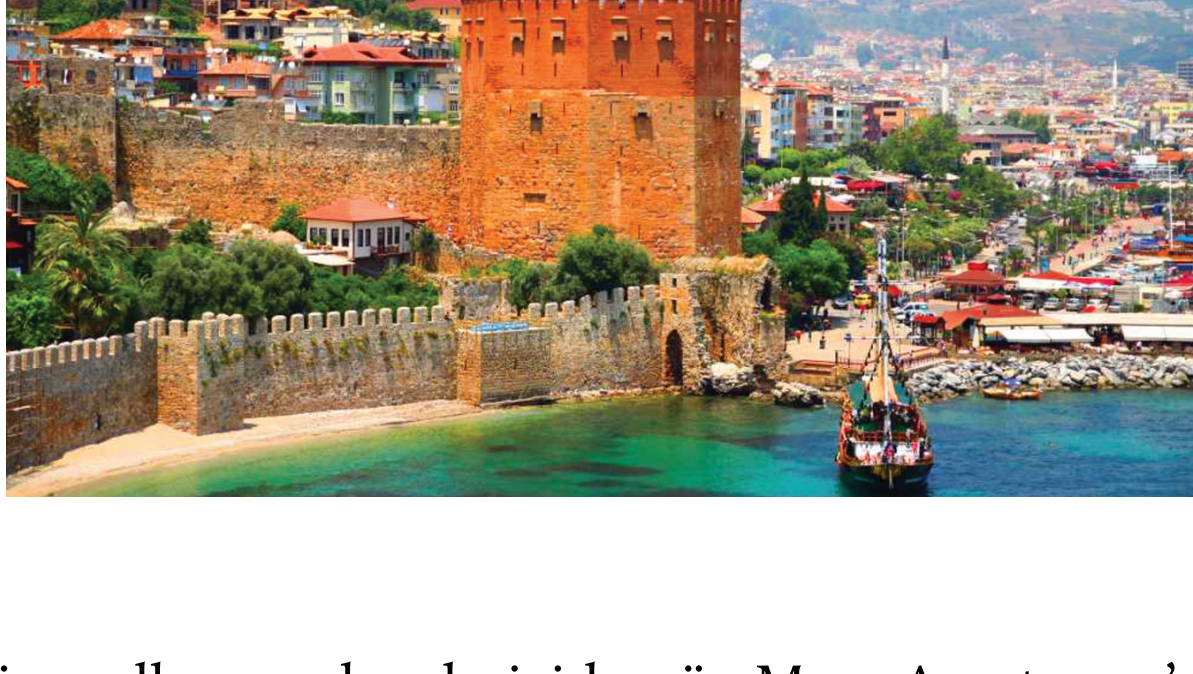

Mutluluğun Resmi

Yazan: Haldun Dostoğlu

Abidin Dino'nun Alanya Kızılkuşu'da 28 Mayıs 1993 tarihinde açılan sergisi- ni, dostumuz Tufan Karasu'nun çok özel gayretleri ve Alanya Triatlon ve Te- nis Kulübü'nün desteğiyle düzenledik. Sergi için Dino çifti dışında aralarında Koray Arış, Mehmet Güleriyüz ve Şule Malhan'ın da olduğu bir grup sanatçı ve sanatsever de Alanya'ya davet edilmişti. Açılış öğleden sonra yapılacaktı. Öğrenciler Abidin Dino'yu görsün, tanısin diye yerel makamlar öğleden sonra okulları tatil etmişlerdi, böylece yüzlerce ortaokul ve lise öğrencisi hem sergiyi hem Abidin Dino'yu görmek için bizlerle birlikte Kızılkuşu'ye tırmandı. Birçok öğrenci bir yandan dağıtılan sergi afişini imzalatmak diğer yandan da Dino ile tanışmak amacıyla Abidin Bey'in önünde kuyruğa girmişti. Abidin Bey afişle- ri imzaladıktan sonra kimi öğrenciler eğilip kulağına bir şey söylüyordu. Bu durum öğrenci kuyruğu son bulana dek devam etti. Açılış bittikten sonra ise hep birlikte Kızılkuşu'nin dar ve dik merdivenlerinden dikkatlice indik. Ak-şam nerede yemek yediğimizi hatırlamıyorum ama bir ara, "Abidin Bey, bazı öğrenciler eğilip kulağınıza bir şey söylüyordu. Ne diyorlardı?" diye sordum. Cevabı; "Kuzum hepsinin de tek bir merakı var. Acaba ben mutluluğun resmi- ni yaptım mı, ya da yapabilir miyim diye soruyorlar" oldu.

Yine yıllar evvel, galeriyi henüz Mısır Apartmanı'na taşımadan önce Maç-ka'daki mekanımızdayken bir öğle vakti telefon çalıyor ve bir kadın sesi, "Elim- de Abidin Dino'nun *Mutluluğun Resmi* tablosu var ve satmak istiyorum" diyor. Hanımefendinin hayallerini yıkmadan önce; "Zahmet olmazsa tablonun bir fotoğrafını çekip gönderebilerseniz size yardımcı olmaya çalışırım" cevabını veriyorum. İnternetin henüz hayatımıza çok yeni girdiği, akıllı telefonların olmadığı yıllar olduğu için hanımefendi fotoğrafını çekip göndermek yerine tabloyu tarif ederek anlatmaya çalışıyor; "Çok çocuklu bir aile. Toplam altı ço- cuk, ayrıca evin köpeği ve kedisi hepsi birlikte aynı yatakta. Damın akmasına rağmen son derece mutlu uyuyorlar. Ortalıkta tavuklar, civcivler dolaşiyor." Tabii ki aklıma hemen özellikle o yıllarda ortalıkta Abidin Dino'nun *Mutlulu- ğun Resmi* tablosu diye dolaşmaya başlayan, aslında Dianne Dengel'e ait yağlı- boya resim geliyor.

Yine yıllar önce yine bir Paris seyahatinde, her zaman olduğu gibi Dino'ların 10 Rue de l'Eure adresindeki evine mutlak ziyaretlerimden birini yapıyorum.

Laf lafı açıyor ve bir ara, "Abidin Bey, nedir bu mutluluğun resmi hikayesi allah aşkına?" diye soruyorum. O da her zamanki sakini üslubuyla; "Kuzum, Nazım

tıpkı çocukluğumuzda mahallenin yaramaz veletlerinin kedinin kuyruğuna teneke kutu bağlaması gibi bu mutluluğun resmi hikayesini de benim kuyru- ğuma bağladı ve bütün bir ömür boyu peşimden sürükleyip duruyorum" diye cevaplıyor.

Hikayenin aslı ise şu: Nazım Hikmet'in 1961 yılında Paris'te bir çatı katının

penceresinden Seine nehrine bakarak yazdığı *Saman Sarısı* adlı upuzun şiirin- de geçen bu dizelere - *sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin* - Dino bir

resimle değil, *Mutluluğun Resmi* adlı bir şiirle cevap vermiştir.

SAMAN SARISI

...Küba'dan döndüm bu sabah

Küba meydanında altı milyon kişi akı karası sarısı melezi ışıklı bir

çekirdek diyor çekirdeklerin çekirdeğini güle oynaya

sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin

işin kolayına kaçmadan ama

gül yanaklı bebesini emziren melek yüzlü anneciğin resmini değil

ne de ak örtüde elmaların

ne de akvaryumda su kabarcıklarının arasında dolanan kırmızı balığınkini

sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin

1961 yazı ortalarında Küba'nın resmini yapabilir misin

çok şükür çok şükür bugün de gördüm ölsem de gam yemem gayrının

resmini yapabilir misin üstat...

Nazım Hikmet

MUTLULUĞUN RESMİ

Kokusu buram buram tüten

Limanda simit satan çocuklar

Martıların telaşı bambaşka

İşçiler gözler yolunu.

İnebilseydin o vapurdan

Ayağında Varna'nın tozu

Yüreğinde ince bir sızı.

Mavi gözlerinde yanıp tutuşan

Hasretle kucaklayabilseydim

Seninle, bir daha.

Davullar çalsa, zurnalar söyleseydi

Bağrımıza bassaydık seni Nazım,

Yapardım mutluluğun resmini

Başında delikanlı şapkan,

Kolların sıvalı, kavgaya hazır

Bahriyeli adımlarla düşüp yola

Gidebilseydik meserret kahvesine,

İlk karşılaştığımız yere

Ve bir acı kahvemi içseydin.

Anlatsaydık

O günlerden, geçmişten, gelecekten,

Ne günler biterdi,

Ne geceler...

Dinerdi tüm acılar seninle

Bir düş olurdu ayrılığımız,

Anılarda kalan.

Ve dolaşsaydık Türkiye'yi

Bir baştan bir başa.

Yattığımız yerler müze olmuş,

Sürgün şehirler cennet.

İşte o zaman Nazım,

Yapardım mutluluğun resmini

Buna da ne tual yeterdi;

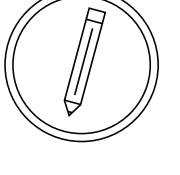
Ne boya...

Abidin Dino

Eğer bugün Google'a girip "Mutluluğun Resmi" diye arama yapacak olur- sanız, karşınıza hala çoğu Dianne Dengel'ait olan ama Abidin Dino'nun eser- leriyle alakası olmayan tablolar çıkıyor. Maalesef bu tabloların bir kısmı da, sanki Dino'nunmuş gibi tanıtılmaya ve sunulmaya çalışılıyor. Yani bir bakıma, ölümünün üzerinden 27 yıl geçmiş olmasına rağmen Abidin Bey, Nazım'ın bağladığı teneke kutuyu peşi sıra sürüklemeye devam ediyor.

EV, OFİS VE ARASI

Konuk Yazar: Ali Derya Dostoğlu

Kendimizi olabildiğince izole etmeye çalıştığımız salgın süreci, içinde yaşadığımız mekanlara dair düşünmek için de bir imkan sağladı. Yaşantımızın önemli bir kısmını geçirdiğimiz, belki de bu nedenle dikkatimizi esirgediğimiz bu mekanları oluşturan, unutulmaya yüz tutmuş, silikleşmiş ayrıntılar her geçen gün daha da belirginleşti ve okunaklı hale geldi. Dışarıyla aramıza giren mesafe, vakti zamanında içeriyle aramıza girmiş olan mesafeyi daralttı. Kendi odağımız, bu mesafeyle birlikte daraldıkça, içeriye ait mesafeler de (salondan mutfığa, mutfaktan banyoya, vb.) genişledi. Genişleyen mesafelerde, salgın öncesinin gündelik, gündelik oldukları kadar da “önemsiz” nesneleri yeni kerterizlere dönüştü. Bir zamanlar görmeyen gözümüz, görmediklerini arar oldu.

Evlerimizle, yani içeriyle aramızdaki mesafe azaldıkça ofislerimizle, yani dışarıyla aramızdaki mesafe arttı. Levent - Maslak arası hala 8 km’ydi. Ancak 8 km artık sadece 8 km değildi. Üstüne maskeleri, dezenfektan kokularını, “sosyal” mesafeleri, korkuları ve vicdan azaplarını da ilave edince varış noktasına kalan mesafe göstergesi ileri sarıyor, hedef gözden kayboluyordu. Ancak gözden ıraklaşan bu kez gönüle yaklaştı. Özledik. Öyle ki ofis fotoğraflarına eski bir albümü karıştırır gibi bakar olduk. Fotoğraflarda gördüğümüz bu kez de çalışma hayatına ait gündelik, gündelik oldukları kadar da “önemsiz” nesneler, artık birer anı nesnesiydi. Odağımız daralmış, içerideki, bir zamanlar silikleşmiş olan her şey belirginleşmişti. Dışarıdakilerse konturlarını iyice yitirdiler.

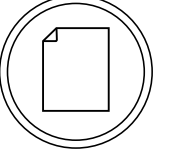
Böyle böyle mesafeler değişirken; uzak yakınlaşır, yakınsa uzaklaşırken evlerimiz ofisleşti, ofislerimizse anılarda kalmış çocukluk evlerine dönüştü. Mekandaki mesafelenme zamandaki mesafelenmeyi de beraberinde getirdi. Unuttuklarımızı hatırladık, aklımızdan çıkmayanlarıysa unuttuk.

Ev ile ofisin dışında, birinden diğerine giderken hatırimıza geldikçe uğradığımız, soluklandığımız, “aradaki” yerler konusunda ise kendimiz de arada kaldık. Öyle görünüyor ki salgın devam ettiği müddetçe de, A ve B noktası arasındaki eğrisel çizgi üzerindeki C ve D’lerin, bu üçüncü mekanların (third space) akıbeti, bir süre daha böyle kalacak... Biraz biraz gideceğiz, biraz biraz çekinip gitmekten vazgeçeceğiz. Gitsek de orada ne yapacağımızı, nasıl davranacağımızı bilemeyeceğiz.

Esasında hem konum, hem de işlev bakımından ev ile ofisin arasında kalan, ancak ikisi de olmayan bu üçüncü mekanlar - yani hayali C ve D noktaları - bir süredir mimarların ve tasarımcıların zihnini epey kurcalıyordu. Bu noktalar çoğu zaman kamuya açık yapıların hollerinde, lobilerde, merdiven altlarında, apartmanların ortak çatı teraslarında, bahçelerinde, kaldırımlarda, kentsel artık alanlarda kendilerine yer bulmaya başlamıştı. Sosyal etkileşimlere, sürprizlere açık olma, işlevsel -ve hatta kişisel- sınırları muğlaklaştırma iddiasındaki bu mekanlara, kötü sürprizlerle karşılaşmamak için sınırların yeniden çekildiği günümüz dünyasında nasıl yaklaşacağız? Birinci ve ikinci mekanların, fiziksel ve zihinsel dünyalarımızda kapladıkları yer giderek artarken, üçüncü mekanları nereye sığdıracağız?

Bu soruları cevaplamak, üçüncü mekanın, yeni kamusal alanın ne olacağına dair fikir üretmek kolay değil. Parklarda zemine çizilen çemberler, lokantalarda aralara konulan şeffaf bariyerler hem biraz aceleci hem de biraz yüzeysel. Ancak fiziksel olarak içine kapandığımız evlerimizin zihinsel olarak kendi içlerinde açıldığı, yine fiziksel olarak uzak kaldığımız çalışma alanlarımızınsa anılar aracılığıyla bize yaklaştığı bir zamanda, üçüncü mekanları uzakta aramaya gerek var mı gerçekten? Ne de olsa artık herkes kendi üçüncü mekanında.

KÖŞE:

Cenevre’de bir ev.

“Evimizde sevdiğimiz köşemizde, Paris’ten farklı zamanlarda aldığımız Abidin Dino’nun esrarkeş portreleriyle Fransız sanatçı Chassepot’nun bir papier-mâché heykeli var. Biz heykeli ‘Temel’ diye adlandırdık, ama kızlar Fransa’da doğdukları için ‘Charles De Gaulle’ diyorlar.”